

סדר התפלות ג' ברכות שמונה עשרה

פרק ד

א.

נוסח ברכות התפילה וסידורן,

א: אבות

א'

ברוך אתה י"י

אלהינו ואלהי אבותינו,

אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב,

האל הגדול הגבור והנורא אל עליון,

גומל חסדים טובים וקונה הכל,

וזוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם,

מלך רחמן מושיע ומגן,

ברוך אתה י"י מגן אברהם.

ב: גבורות

ב'

אתה גבור לעולם י"י,

מחיה מתים אתה רב להושיע משיב הרוח מוריד הגשם,

מכלכל חיים בחסד, מחיה מתים ברחמים רבים,

רופא חולים, וסומך נופלים, ומתיר אסורים, ומקיים אמונתו לישני
עפר,

מי כמוכה בעל גבורות ומי דומה לך ממית ומחיה,
ונאמן אתה להחיות מתים,
ברוך אתה י"י מחיה המתים.

ג: קדושת השם

ג'

אתה קדוש, ושמך קדוש, וקדושים בכל יום יהללוך סלה,
ברוך אתה י"י האל הקדוש.

ד: דעת

ד'

אתה חונן לאדם דעת, ומלמד לאנוש בינה,
חננו מאתך דעה ובינה והשכל,
ברוך אתה י"י חונן הדעת.

ה: תשובה

ה'

השיבנו אבינו לתורתך, וקרבנו מלכנו לעבודתך, והחזירנו בתשובה
שלימה לפניך,
ברוך אתה י"י הרוצה בתשובה.

ו: סליחה

ו'

סלח לנו אבינו כי חטאנו, ומחול לנו מלכנו כי פשענו

כי אל טוב וסלח אתה,
ברוך אתה י"י חנון ומרבה לסלוח.

ז: גאולה

ז'

ראה בענינו, וריבה ריבנו, ומהר לגאלנו
כי אל מלך גואל חזק אתה,
ברוך אתה י"י גואל ישראל.

ח: רפואה

ח'

רפאנו י"י אלהינו ונרפא, הושיענו וניושעה, והעלה רפואה שלימה לכל
תחלואינו
כי אל רופא רחמן אתה,
ברוך אתה י"י רופא חולי עמו ישראל.

ט: ברכת השנים

ט'

ברכנו י"י אלהינו בכל מעשה ידינו
וברך את שנתנו ותן טל ומטר על פני האדמה
ושבע את העולם כולו מטובך, ורוה פני תבל מעושר מתנות ידך
ושמרה והצילה י"י אלהינו את השנה הזאת ואת כל מיני תבואתה מכל
מיני משחית ומכל מיני פורענות
ותן לה אחרית ותקוה שובע ושלוש וברכה כשנים הטובות,
ברוך אתה י"י מברך השנים.

תקע בשופר גדול לחירותנו, ושא נס לקבץ את כל גלותינו מארבע
כנפות הארץ לארצנו,
ברוך אתה י"י מקבץ נדחי עמו ישראל.

יא: השיבה שופטנו

י"א

השיבה שופטינו כבראשונה ויועצינו כבתחילה
והסר ממנו יגון ואנחה
ומלוך עלינו אתה לבדך ברחמים בצדק ובמשפט,
ברוך אתה י"י אוהב צדקה ומשפט.

יב: ברכת המינים

י"ב

למשומדים אל תהי תקוה, כל המינים כרגע יאבדו, ומלכות זדון תעקר
ותשבר מהרה בימינו,
ברוך אתה י"י שובר אויבים ומכניע זדים.

יג: הצדיקים

י"ג

על הצדיקים ועל החסידים ועל גרי הצדק ועל שארית עמך בית ישראל
יהמו רחמך י"י אלהינו,
ותן שכר טוב לכל הבוטחים בשמך באמת ושים חלקנו עמהם
לעולם לא נבוש כי בשמך בטחנו ולישועתך נשענו,
ברוך אתה י"י משען ומבטח לצדיקים.

י"ד: בנין ירושלים

י"ד

תשכון בתוך ירושלים עירך כאשר דיברת, ובנה אותה בנין עולם
במהרה בימינו,
ברוך אתה י"י בונה ירושלים.

ט"ו: צמח דוד

ט"ו

את צמח דוד מהרה תצמיח, וקרנו תרום בישועתך,
ברוך אתה י"י מצמיח קרן ישועה.

ט"ז: קבלת התפלה

י"ן

שמע קולנו י"י אלהינו וחוס ורחם עלינו וקבל ברחמים ורצון את
תפילתנו, מלפניך מלכנו ריקם אל תשיבנו
כי אתה שומע תפילת כל פה,
ברוך אתה י"י שומע תפילה.

י"ז: רצה בעבודה

י"ז

רצה י"י אלהינו בעמך ישראל ולתפילתם שעה,
והשב העבודה לדביר ביתך
ואישי ישראל ותפילתם מהרה באהבה תקבל ברצון, ותהי לרצון תמיד
עבודת ישראל עמך
ותרצנו ותחזינה עינינו בשובך לנוך לציון ברחמים כמאז,
ברוך אתה י"י המחזיר שכינתו לציון.

מוזדים אנחנו לך שאתה הוא י"י אלהינו
צור חיינו מגן ישענו אתה הוא
לדור ודור
נודה לך ונספר תהילתך
על חיינו המסורין בידיך,
על נשמותינו הפקודות לך,
על ניסיך ונפלאותיך שבכל עת ועת, ערב ובוקר וצהרים,
הטוב כי לא כלו רחמיך, המרחם כי לא תמו חסדיך,
כל החיים יהללו את שמך הגדול כי טוב האל הטוב,
ברוך אתה י"י הטוב שמך ולך נאה להודות.

שים שלום טובה וברכה חן וחסד ורחמים עלינו ועל ישראל עמך,
וברכנו כולנו ממאור פניך, כי ממאור פניך נתתה לנו י"י אלהינו תורה
וחיים אהבה וחסד צדקה ושלום,
וטוב בעיניך לברך את עמך ישראל בכל עת בשלום,
ברוך אתה י"י המברך את עמו ישראל בשלום.

בימות החמה

ב.

בימות החמה אומר בברכה שניה,

רב להושיע מוריד הטל, מכלכל חיים בחסד וכו',

ומברך ברכה תשיעית בנוסח הזה,

ברכנו י"י אלהינו בכל מעשה ידינו, וברך את שנתנו בטללי רצון ברכה

ונדבה כשנים הטובות,

ברוך אתה י"י מברך השנים.

מוצאי שבת

ג.

בליל מוצאי שבת ומוצאי יום הכיפורים ומוצאי ימים טובים, מברך ברכה

רביעית בנוסח זה,

אתה חונן לאדם דעת ומלמד לאנוש בינה,

ואתה הבדלת בין קודש לחול, ובין אור לחושך ובין ישראל לגויים, ובין

יום השביעי לששת ימי המעשה.

כשם שהבדלת בין קודש לחול, כך פדנו והצילנו מכל מיני משחית,

ומכל מיני פורענות המתרגשות לבוא בעולם, ושמרנו מן הכל,

וחננו מאתך דעה ובינה והשכל,

ברוך אתה י"י חונן הדעת.

ד.

בראשי חדשים ובחולו של מועד מוסיף בברכת שבע עשרה בערבית ושחרית ומנחה, ומברך אותה בנוסח זה,

רצה י"י אלהינו בעמך ישראל ולתפילתם שעה, והשב העבודה לדביר ביתך ואישי ישראל ותפילתם מהרה באהבה תקבל ברצון, ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך.

אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבוא יגיע יראה יירצה יישמע יפקד ייזכר לפניך זכרוננו זכרון אבותינו, זכרון ירושלים עירך, זכרון משיח בן דוד עבדך, זכרון כל עמך בית ישראל, לפניך לפליטה לטובה לחן לחסד ולרחמים ביום ראש החודש הזה לרחם בו עלינו ולהושיענו,

זכרנו י"י אלהינו בו לטובה, פקדנו בו לברכה, הושיענו בו לחיים, בדבר ישועה ורחמים חוס וחנונו ורחם עלינו, ומלטנו בו מכל צרה ויגון ושמחנו בו שמחה שלימה.

ותרצנו, ותחזינה עינינו בשובך לנוך לציון ברחמים כמאז,

ברוך אתה י"י המחזיר שכינתו לציון.

ובחולו של מועד אומר,

ביום מקרא קודש הזה ביום מועד חג המצות הזה,

או

ביום מועד חג הסוכות הזה, לרחם בו עלינו ולהושיענו וכו'.

תענית

ה.

ביום התענית מברך ברכת שש עשרה היחיד בנוסח הזה,

שמע קולנו י"י אלהינו וחוס ורחם עלינו וקבל ברחמים ורצון את תפילתנו, מלפניך מלכנו ריקם אל תשיבנו,

עננו י"י אלהינו עננו ביום צום התענית הזה, כי בצרה גדולה אנחנו, אל תסתר פניך ממנו, ואל תעלם אונך משמוע תפילתנו, והיה קרוב לשוענו,

טרם נקרא ואתה תענה, נדבר ואתה תשמע, כדבר שנאמר "והיה טרם יקראו ואני אענה עוד הם מדברים ואני אשמע" (ישעיהו ס"ה:כ"ד) ,

כי אתה שומע תפילת כל פה,
ברוך אתה י"י שומע תפילה.

1.

ושליח ציבור אומר נוסח זה ברכה בפני עצמה.
אחר ברכה שביעית אומר,

עננו י"י אלהינו עננו ביום צום התענית הזה כי בצרה גדולה וכו' עד עוד הם מדברים ואני אשמע
כי אתה עונה בכל עת צרה וצוקה פודה ומציל,
ברוך אתה י"י העונה בעת צרה.

תשעה באב

2.

בתשעה באב מברך ברכת ארבע עשרה בנוסח זה,
רחם י"י אלהינו ועל ישראל עמך ועל ירושלם עירך,
העיר האבלה החריבה השוממה הנתונה ביד זרים, היושבת וראש לה חפוי כאשה עקרה שלא ילדה, ויבלעו לגיונים, ויירשוה עובדי פסילים, ויתנו נבלת עבדיך מאכל לעוף השמים ולבהמת הארץ,

על כן ציון במרר תבכה וירושלים תתן קולה, ליבי ליבי על חלליהם,
מעיי מעיי על הרוגיהם,
ראה י"י והביטה ורחם שוממותיה ונחמה,
כי אתה י"י באש יסדתה ובאש אתה עתיד לבנותה, ככתוב "ואני אהיה
לה נאם י"י חומת אש סביב ולכבוד אהיה בתוכה" (זכריה ב'טו),
ברוך אתה י"י בונה ירושלים.

פורים

ת.

בפורים מברך ברכת שמונה עשר בנוסח זה,
מודים אנחנו לך שאתה הוא י"י אלהינו צור חיינו מגן ישענו אתה הוא
לדור ודור נודה לך נספר תהלתך על חיינו המסורים בידיך ועל
נשמותינו הפקודות לך,
על ניסוך שבכל יום ויום,
על נפלאותיך שבכל עת ועת,
על הניסים ועל הגבורות ועל התשועות שעשית עמנו ועם
אבותינו בימים ההם בזמן הזה,
בימי מרדכי ואסתר כשעמד המן הרע על עמך בית ישראל וביקש
להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן טף ונשים
ביום אחד ושללם לבוז,
ואתה ברחמיך הרבים עמדת להם בעת צרתם ודנת את דינם ורבת
את ריבם ונקמת את נקמתם והפרת את עצתו וקלקלת את
מחשבתו והשיבות לו גמולו בראשו ותלו אותו ואת בניו על העץ,
ועשית לך שם גדול בעולמך ולעמך ישראל עשית פלא וניסים.

כשם שעשית עמהן פלא וניסים, כך עשה עמנו ניסים וגבורות
בעת ובעונה הזאת.

ועל כולם י"י אלהינו אנו מודים לך, הטוב כי לא כלו רחמיך המרחם כי
לא תמו חסדיך וכו'.

חנוכה

ט.

בחנוכה מברך ברכה זו בנוסח הזה,

מודים אנחנו לך וכו' עד על נפלאותיך שבכל עת ועת,

על הניסים ועל הגבורות ועל המלחמות ועל התשועות ועל
הפדות ועל הפורקן שעשית עמנו ועם אבותינו בימים ההם בזמן
הזה,

בימי מתתיה בן יוחנן כהן גדול חשמונאי ובניו, כשעמדה מלכות
יון הרשעה על עמך בית ישראל לבטלם מתורתך ולהעבירם
מחוקי רצונך,

ואתה ברחמיך הרבים עמדת להם בעת צרתם ודנת את דינם ורבת
את ריבם ונקמת את נקמתם, ומסרת גבורים ביד חלשים ורבים
ביד מעטים וטמאים ביד טהורים ורשעים ביד צדיקים ופושעים
ביד עושי תורתך,

ועשית לך שם גדול בעולמך ולעמך ישראל עשית פלא וניסים.

כשם שעשית עמהם ניסים וגבורות, כך עשה עמנו ניסים וגבורות
בעת ובעונה הזאת.

ועל כולם י"י אלהינו אנו מודים לך, הטוב כי לא כלו רחמיך וכו'.

שליח ציבור מברך לעולם ברכה שלישית בנוסח זה,

נקדישך ונעריצך ונשלש לך קדושה משולשת, כדבר האמור על יד
נביאך "וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש קדוש י"י צבאות מלוא כל
הארץ כבודו" (ישעיהו ו':ג).

כבודו וגדלו מלא עולם ומשרתיו שואלים איה מקום כבודו, משבחים
ואומרים, "ברוך כבוד י"י ממקומו".

ממקומך מלכנו תופיע ותמלוך עלינו כי מחכים אנו לך מתי תמלוך
בציון בחיינו ובימינו

תשכון תתגדל ותתקדש בתוך ירושלים עירך לדור ודור ולנצח נצחים,
ועינינו תראינה במלכות עוזך כדבר האמור בשירי קדשך על ידי דוד
משיח צדקך "ימלוך י"י לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה"
(תהלים קמ"ו:).

לדור ודור נגיד גדלך, ולנצח נצחים קדושתך נקדישך ושבחך אלהינו
מפינו לא ימוש,

כי אל מלך גדול וקדוש אתה,

ברוך אתה י"י האל הקדוש.

בעת ששליח ציבור אומר בברכה זו "וקרא זה אל זה ואמר" - כל העם עונים
"קדוש קדוש קדוש י"י צבאות מלוא כל הארץ כבודו".

וכשהוא אומר, איה מקום כבודו, כל העם עונים, משבחים ואומרים ברוך
כבוד י"י ממקומו.

וכשהוא אומר בחיינו ובימינו, כל העם עונין אמן.

וכשהוא אומר על ידי דוד משיח צדקך, כל העם עונין "ימלוך י"י לעולם אלהיך ציון לדור ודור הללויה".

וכל אלו הדברים שעונין הציבור, הוא קורא עמהן, ולא יגביה קולו בעת שהן עונין עמו.

קדושה בעשרת ימי תשובה

ואחד היחיד ואחד הציבור, בעשרת ימים שמראש השנה ועד יום הכיפורים אומר בסוף ברכה זו,

כאמור "ויגבה י"י צבאות במשפט והאל הקדוש נקדש בצדקה" (ישעיהו ה' ט"ז), ברוך אתה י"י המלך הקדוש.

זמני אמירת הקדיש

קדיש

[ה] אחר התפלה